

Formand i en brydningstid

**Interview med Bjørn Christensen, der var formand for
Dansk Socialrådgiverforening 1974-1979**

Af John Guldager og Bjarne Trier Andersen, september 2012

Blå bog

Bjørn Christensen, født 5. september 1942

1968: Uddannet socialrådgiver fra Den sociale Højskole i København

1968-69: Forsvarets Oplysnings- og Velfærdstjeneste (FOV) 1969-1976: Ungbo

1974-1979: Formand Dansk Socialrådgiverforening – (deltidsarbejde i Ungbo i de to første år)

1979 -1984: Ungbo (souschef)

1984-1986: Boligchef i Nuuk, Grønland

1987-: Selvstændig – starter sammen med to andre Konsulentkompagniet, med især boligsocialt arbejde som område i starten

1971-1972: Årskursus

1989-1990: Årskursus, overbygningsuddannelse, forskning og evaluering

En kæreste med kendskab til socialrådgiveruddannelsen var den indirekte årsag til, at Bjørn Christensen forlod sit job Luftshavnsvesenets administration til fordel for Den sociale Højskole i København. Kæresten blev selv pædagog, men Bjørn Christensen dimitterede knap 26 år gammel som socialrådgiver i 1968. Bjørn Christensen var ikke specielt aktivt i studietiden, men husker dog, at det var en ret turbulent tid med flere skift på rektorposten, og at holdet fik skiftet flere lærere ud, som de fandt uduelige.

Bjørn Christensen var den første i familien, der tog en mellemlang uddannelse.

– Jeg kommer fra en arbejderfamilie, som var socialdemokrater, uden dog at være meget aktive. Jeg er stadig socialdemokrat og var tidligt i min ungdom tiltrukket af fagligt og organisatorisk arbejde, siger han.

Det var ikke, som for så mange andre, det studenterpolitiske arbejde, der førte Bjørn Christensen ind i hovedbestyrelsen. Vejen gik via valg til kredsbestyrelsen i kreds København-Frederiksberg. Som nyuddannet arbejdede Bjørn Christensen først et halvt år i Forsvarets Oplysning- og Velfærdstjeneste (FOV) på Holmen og derefter i Ungbo, som han senere vendte tilbage til efter formandstiden og blev souschef.¹

---

¹ Ungbo var en del af "kooperationen", som var det ene ben i treenigheden mellem Socialdemokratiet, fagbevægelsen og Kooperationen. Formålet var at sikre gode ungdomsboliger til rimelige priser. Ungbo gik konkurs i 1991.

Som medlem af Dansk Socialrådgiverforenings hovedbestyrelse blev Bjørn Christensen valgt som næstformand i 1972 og formand i 1974.

– Da Susanne Voldby forlod formandsposten i 1974 for at blive faglig sekretær i FTF, lå det jo ligesom i kortene, at jeg skulle være formand, husker Bjørn Christensen. Susanne opfordrede mig til det, og der var ingen modkandidater, så sådan blev det.

På mange måder samme dagsorden som i dag

På spørgsmålet om, hvad der især optog medlemmerne i hans formandstid, siger Bjørn Christensen:

- Jamen i høj grad de samme ting, som i dag. Løn, arbejdsforhold, uddannelsespolitik og socialpolitikken. Socialreformen med bistandsloven fyldte meget, og i slutningen af min formandstid fik vi stigende ledighed blandt socialrådgiverene, som også kom til at præge arbejdet. Blandt andet organiserede de arbejdsløse "længst-ledig-liste", som kunne anvise vikariater og andet.

Dansk Socialrådgiverforening havde i 1974 1302 aktive og 227 passive medlemmer. Strukturen med valgte kredssekretærer, som forestod de lokale løn- og ansættelsessager var under opbygning. Først med kredskontor i Odense og senere i Århus, hvorefter fulgte de øvrige af de i alt 15 kredsforeninger.²

Decentralisering

Bjørn Christensen illustrerer med en anekdote det stigende behov for at decentralisere forhandlingerne med de enkelte lokale arbejdsgivere:

- Jeg skulle forhandle omklassificeringer i Odense med borgmester Verner Dalsgaard. Vi havde et krav om omklassificering af 5 stillinger til højere lønramme. Han var aldeles uinteressert og afvisende. Og det var jo også underligt, at det var noget, han som borgmester i en stor kommune, skulle bruge tid på. Men sådan var det ofte. Det endte med, at vi - for blot at komme i dialog og forsøge at få noget ud rejsen - foreslog, at vi fik halvdelen af kravene opfyldt, og at kommunen så måtte bestemme hvem, det skulle være. Og det gik han med til! Men det det illustrerede jo meget godt, at det var en håbløs model, at jeg som formand og Gertrud Birke som ansat, skulle rejse hele Danmark rundt og forhandle med landets borgmestere. Det lod sig ikke gøre, vi kunne ikke have det nødvendige lokalkendskab, og det var med til at klargøre behovet for klubber, tillidsrepræsentanter og kredse, som kunne udføre arbejde lokalt.

---

² Kredsstrukturen fulgte den daværende amtsstruktur med 14 amter. I København udgjorde København-Frederiksberg en selvstændig kredsforening.

Udbygningen af TR-systemet, hvor der blev valgt tillidsrepræsentanterne på socialrådgivernes arbejdspladser, og hvor der blev opbygget en TR-uddannelse i Dansk Socialrådgiverforening, prægede da også tiden i 70'erne og tidligt i 80'erne. Bjørn Christensen erindrer en uheldig episode, hvor det viste sig, at det første TR-kursus DS kørte, var booket på et hotel uden overenskomst.

- Det var en smutter, vi ikke var stolte af, siger han.

Bjørn Christensen peger på, at fokus nok i nogen grad blev fjernet fra faggrupperne i starten af 70'erne. Kredsforeningerne med aktive bestyrelser og nu også i tiltagende grad ansatte kredssekretærer tillige med dannelse af klubber på arbejdspladserne og valg af tillidsrepræsentanter blev i højere grad der, hvor de aktive medlemmer lagde kræfterne.

Dansk Socialrådgiverforenings første selvstændige overenskomst på det offentlige område - overenskomsten med Amtsrådsforeningen i 1977 - var også en milepæl i Bjørn Christensens formandstid.

- Selv om jeg i starten som formand mest var optaget af det social- og uddannelsespolitiske, og det organisatoriske, så kom løn- og forhandlingsområdet til at fylde mere og mere. Det var Gertrud Birke, ansat leder på forhandlingsområdet, og mig som formand, der med lønudvalget som bagland forestod forhandlingerne. Den største udfordring bestod i at få direktør Karlo Hansen i Amtsrådsforeningen til at forstå, hvad socialt arbejde egentlig var for noget.

- På et tidspunkt fik vi Karlo Hansen til at besøge Nordjyllands amt, så han kunne se en god måde at organisere arbejdet på. Børneværnskonsulent Flemming Hansen, som var en af DS' arkitekter i strategien på socialreformområdet, var blevet ansat i amtet som leder af socialcentret. Karlo Hansens kommentar var efterfølgende, at ja, han kunne godt se, at det fungerede godt, men en sådan model "ville han bare ikke have".

- Amtsrådsforeningens synspunkt var, at det sociale område skulle have samme løn- og ansættelsesforhold som andre administrative områder baseret på et referencesystem, hvor en socialrådgiver skulle referere til en fuldmægtig. Vi var i foreningen, i overensstemmelse med socialreformen og traditionerne fra de statslige arbejdspladser, herunder familievejledningsordningen, mere optaget af en flad struktur med høj grad af faglig selvstændighed hos de amtslige konsulenter.

- Vores mål var at få socialrådgiverne i amterne placeret som konsulenter og med en høj løn. Det lykkedes at få dem placeret som konsulenter,

men det med den høje løn kom vi ikke rigtig igennem med, konstaterer Bjørn Christensen.

Det særlige ved overenskomsten med Amtsrådsforeningen var, at de som første modpart på det offentlige område anerkendte DS som selvstændig og suveræn aftalepart og at aftalen indeholdt pensionsordning for medlemmerne.

Indtil socialreformens gennemførelse var socialrådgivere overvejende tjenestemænd, men det var en ansættelsesform som i årene op til socialreformen blev udhulet, både i kommuner og stat i form af "tjenestemandslignende" ordninger, som reelt var funktionæransættelser og ofte i tidsbegrænsede stillinger. Så socialreformen blev anledningen til at DS gik overenskomstvejen, og at overenskomsten med Amtsrådsforeningen var den første.

Kampen om uddannelserne

Bjørn Christensen fremhæver Dansk Socialrådgiverforenings tilslutning til den såkaldte 818-uddannelsesbetænkning i 1977 som det nok mest afgørende i hans formandsperiode.

- Kampen om og i sidste ende tilslutningen til uddannelsesbetænkning 818 er nok det jeg især vil fremhæve, siger han. Også selv om vi fik meget kritik på det efterfølgende repræsentantskabsmøde. Men enigheden om uddannelsesbetænkningen mellem DS og de offentlige arbejdsgivere indebar, at socialformidleruddannelsen og socialrådgiveruddannelsen blev ligestillet. Og det medførte så, at kommunerne gav grønt lys for at ansætte socialrådgivere, og det gav mange nye stillinger. Både ved stillingsledighed og når der blev oprettet nye stillinger. Hidtil havde kommunerne ikke været meget for at ansætte socialrådgivere. De ville hellere uddanne deres egne ansatte. Det anså jeg for helt uholdbart. Der var stort optag af studerende og hvis ikke vi fik åbnet for flere ansættelser i kommunerne, måtte vi forudse en meget stor arbejdsløshed.

Bjørn Christesen fortæller, at Uddannelsesudvalget i DS og de sociale højskoler, og ikke mindst RUC var meget kritiske overfor betænkningen og det handlede især om uddannelsens indhold og ramme.

- Det var meget vigtigt, at jeg fik uddannelsesudvalget overbevist om det vigtige i, at vi tilsluttede os betænkningen. Udvalget skulle være medansvarligt, hvis det skulle lykkes at "sælge" den på det efterfølgende repræsentantskabsmøde. Og det lykkedes heldigvis.

Brydningstid – også indadtil

Indfasning af kommunalreform, bistandslov, boom på socialrådgiverud-

dannelsen og en forening i vækst. Det var noget af det som gjorde sig gældende i Bjørn Christensens formandstid.

Men også en brydningstid med ungdomsoprør, udfordring af autoriteter, krav om demokratisering og en tid, hvor det bestående ikke bare pr. definition havde gjort sig fortjent til at blive stående.

Som organiseret socialdemokrat oplevede Bjørn Christensen en politisering og venstredrejning i foreningen og beslægtede fagforeninger.

- Vi vidste selvfølgelig, at der var fraktioner. Kommunisterne og den diffuse venstrefløj. Men det var ikke mit indtryk, at de blev styret "udefra". Jeg synes ikke fraktionerne havde afgørende betydning eller skabte stor uenighed i hovedbestyrelsen. For det meste var der enighed om langt de fleste ting. Bølgerne gik dog højt, da spørgsmålet var, om DS skulle deltage i et IFSW (organisation for socialarbejdere på verdensplan) i Israel. Det endte med, at vi besluttede at boykotte på baggrund af palæstina-konflikten. Vistnok som det eneste land.

Holdningen til et af tidens store spørgsmål, EF (nu EU), var kritisk. Langt de fleste i de valgte organer i DS var EF-modstandere, men DS afholdt sig som organisation fra at anbefale det ene eller det andet.

Internt var der også opbrud. Efter en periode med sekretariatsleder – senest Henning Lindberg, var der i toppen af DS et ønske om en ny struktur. Henning Lindberg stoppede, og i tidens ånd indførte man en flad struktur med kollektiv sekretariatsledelse. Der var tre sideordnede ledere med hver sit område. De tre ledere var socialrådgiverne Gertrud Birke (løn og forhandling), Birgit Skov Jensen (uddannelse og socialpolitik) og Nina Jaquet (organisation og økonomi).

Den flade struktur kendetegnede også i høj grad det politiske niveau i foreningen. De permanente udvalg med lønudvalget, økonomiudvalget og møde- og protokoludvalget som de mest magtfulde, var i høj grad der, hvor indflydelsen i foreningen lå.

– Udvalgene var ret selvkørende inden for deres kommissorium. Hovedbestyrelsen koordinerede arbejdet, og der sad et HB-medlem i alle udvalg, fortæller Bjørn Christensen.

Arbejdsnedlæggelse på repræsentantskabsmødet

Bjørn Christensen fortæller, at han egentlig havde haft et ønske om at forlade formandsposten, før end han reelt gjorde. Men netop udsigten til, at det var kommunisterne eller den diffuse venstrefløj, der ville sætte sig på formandsposten, fik ham til at udskyde sin beslutning. Carsten Andersen, der senere blev valgt som formand, tilhørte ingen af disse fløje, så i den forstand lykkedes strategien.

En særlig episode, som udspillede sig på repræsentantskabsmødet på Hotel Australia i Vejle i 1978, spillede også, i hvert fald indirekte en rolle i Bjørn Christensens overvejelser om fortsat formandskab, når han ser tilbage.

- Det var endda jubilæumsår – DS fyldte 40 år - siger Bjørn Christensen. Repræsentantskabet ville ikke vedtage et forslag om at udvide sekretariatet med flere ansatte, og det fik de tilstedeværende ledere fra sekretariatet til at nedlægge arbejdet på stedet. De slukkede simpelthen for båndoptageren, der skulle optage til referat. Referatskrivning og andre praktiske opgaver bliver af flere repræsentanter udråbt som konfliktramt arbejde, og mødet går i stå. Ingen vil jo agere skruebrækkere!

Selv om episoden nu er kommet på afstand, får stemmen alligevel en anden klang, når han taler om det.

- Der var kaos, og vi holdt en pause. Jeg havde i situationen mest lyst til at gå af, men jeg forudså, at det ville blive Ilse Mikkelsen, der så ville blive valgt. Hun var dels på kommunistfløjen og dels for uerfaren, syntes jeg. Enden på det blev, at flertallet af de daværende hovedbestyrelse stoppede, så der blev en meget stor udskiftning, og det var ganske vanskeligt at få en ny hovedbestyrelse sammensat.

Fire måneder efter repræsentantskabsmødet meddelte Bjørn Christensen så hovedbestyrelsen, at han havde fået arbejde i Ungbo, men at han samtidig ville fortsætte som formand perioden ud.

Bjørn Christensen syntes at strukturen med de tre sideordnede ledere havde fungeret godt, men episoden i Vejle opfattede han som et tillidsbrud. De tre holdt senere op. Det skete successivt. Først Nina Jaquet, så Birgit Skov og til sidst Gertrud Birke. Der blev ansat vikarer i en overgangsperiode, blandt andre Steffen Petersen og Jørgen Kunstmann. Der var et stærkt ønske om, at ledelsen i DS både lokalt og centralt skulle være valgt, ligesom vi kendte det fra LO området, og det skete så efterfølgende.

Senere er DS gået tilbage til en kombination af medlemsvalgt politiske ledelse og ansatte sekretariatsledere.

Kimen til konflikten i 1981 lagt i 1977

Bjørn Christensen fortæller også om optakten til konflikten i 1981, hvor DS var i konflikt i 154 dageⁱ, og som den første organisation nogensinde på det offentlige område, blev udsat for lockout.

- Vi havde i overenskomsten med Kommunernes Landsforening siden 1971 haft muligheden for et rådighedstillæg på 6-700 kroner pr. måned som kompensation for manglende overtidsbetaling. Der var mange steder – især i Århus kommune, hvor Inge Skov var klubformand, utilfredshed med det. Tillægget blev oplevet som værdiløst, da man så ikke kunne få overtidsbetaling før tillægget var opspist. Blandt andre Inge Skov var stærk fortaler for, at det skulle afskaffes, og vi opsagde aftalen i 1977, da det var et stærkt ønske fra klubberne. Vi ville forhandle et rent ulempetillæg i stedet. Det lykkedes ikke, men aftalen om tillæg blev forlænget til 1979. Set i bakspejlet var det ikke klogt gjort af os at opsige aftalen, siger Bjørn Christensen.

I 1979 blev overenskomsterne forlænget ved regeringsindgreb, men i 1981 førte konflikten om rådighedstillægget og socialrådgivernes forkastelse af KTU-forliget til både strejke og lockout.

Et liv efter Dansk Socialrådgiverforening

Souschef i Ungbo, boligchef i Nuuk og siden 1989 stifter og medejer af Konsulentkompagniet som kooperativ virksomhed, har været Bjørn Christensens videre karriere. Den røde tråd har været metodeudvikling af socialt arbejde. I flere år har Bjørn Christensen også været aktiv som DS' repræsentant i internationalt socialt arbejde, som altid har haft hans interesse.

Og hvad vil du så gerne huskes for som formand for Dansk Socialrådgiverforening, spurgte vi Bjørn Christensen.

- Det var jo på mange måder en forvirret, livlig og eksperimenterede tid. Selv synes jeg, at jeg fik sat flest fingeraftryk i forhold til overenskomstsystemet, uddannelsesbetænkningen og i forhold til udformning af bistandslovens retningslinjer om rådgivning og vejledning. Men jeg håber, at jeg vil blive husket for at have været god til at samarbejde og sikre fælles forståelse. Også selv om jeg opgav det til sidst, slutter han.

ⁱ Du kan læse bogen 154 dage i strejke og lockout på hjemmesiden. Se link på hjemmesiden socialraadgiverne.dk under "Om DS/Historie"